

Verkiezingsprogramma

2019 - 2023

Marianne van der Sloot
Lijsttrekker CDA Brabant

Inleiding

“ *En dan denk ik aan Brabant,
want daar brandt nog licht* ”

Het is het refrein van misschien wel Brabants meest gedraaide hit. Officieus volkslied én succesvol exportproduct. Waar we allemaal trots op zijn. Van een Brabander. Over Brabant.

Waar denk je aan als je aan Brabant denkt? Het is een vraag die we de afgelopen tijd vaak hebben gesteld. Tijdens onze jaren in de oppositie en bij het schrijven van dit verkiezingsprogramma. Aan onszelf, maar ook aan de honderden Brabanders die met ons wilden meedenken over het Brabant van nu en het Brabant van morgen. Wat voor provincie willen zij doorgeven aan hun kinderen en kleinkinderen?

We vroegen het aan de boswachter. Aan de chauffeur op de buurtbus. Aan de derde generatie van het familiebedrijf. Aan de boerenzoon in de stal. Aan de initiatiefnemers achter de energiecoöperatie. Aan de duizenden Brabanders die we in het Provinciehuis ontvingen. En aan heel veel mensen meer: van studenten tot senioren, van wagenbouwers tot klassenouders, van vrijwilligers tot kleine ondernemers. Het zijn deze mensen door wie wij ons hebben laten inspireren voor dit verkiezingsprogramma. Brabanders.

In dit programma hebben we onze ideeën van en voor Brabant gebundeld. Geen catalogus van standpunten, maar een Brabants verhaal dat zeker niet af is. Een verhaal zonder einde, dat elke vier jaar een nieuw vervolg krijgt. Omdat ook Brabant nooit af is.

Maar de keuzes voor morgen, die maken we vandaag. En wie dit programma leest, herkent daarin vast ook de keuzes van het CDA uit de voorbije jaren. Voor een duurzame agrarische sector met toekomstperspectief en een goed, regelarm ondernemersklimaat dat ruimte biedt voor grote en kleine ondernemers. Voor dynamische steden en levendige dorpen en een vitaal buitengebied. Voor schone energie en betaalbare woningen voor jong en oud. Voor een bruisend verenigingsleven en een seniorenbeleid waarmee iedereen aan onze samenleving mee kan doen. Voor veilig en vlot van A naar B kunnen reizen. En tegen drugs en de drugsindustrie.

Op die keuzes bouwt dit verkiezingsprogramma verder. Door nadrukkelijk antwoord te geven op de vraag: Hoe dan? Voor het CDA is Brabant geen winst- en verliesrekening waarbij alleen het resultaat onder de streep telt. Het gaat er ook om hoe je tot het resultaat komt. Brabant is mensenwerk. Dat betekent niet praten over mensen, maar mét mensen. Niet boven mensen gaan staan, maar naast mensen. Niet mensen tegen elkaar opzetten, maar mensen verbinden. Verbinden in gedragen, maatgerichte oplossingen voor de uitdagingen waar Brabant voor staat. Geen visie zonder voldoende draagvlak.

Waar wij aan denken als we aan Brabant denken? We hebben het op de volgende pagina's opgeschreven. Op basis van deze keuzes, ideeën en ambities voegen we na 20 maart 2019 een nieuw hoofdstuk toe aan de welvaart en het welzijn van Brabant. De provincie waar het licht brandt en het ook morgen weer fijn wakker worden is.

Onze uitgangspunten

Er valt wat te kiezen op 20 maart, want verkiezingen voor een nieuw provinciebestuur gaan ergens over.

Allereerst de vraag hoe groot de rol van de provincie, als middenbestuur, moet zijn. Voor het CDA gaat de provincie over meer dan alleen de inrichting van het landschap, verkeer & vervoer en het regionaal economisch beleid. Bijvoorbeeld veiligheid. De aanpak van georganiseerde criminaliteit zouden we niet moeten overlaten aan elke gemeente afzonderlijk. Juist de provincie kan hier de regie nemen en de coördinatie voeren. Zo voorkomen we dat een probleem zich alsmaar verplaatst van de ene Brabantse gemeente naar de andere en maken we één Brabantse vuist tegen (drugs)criminelen. Of neem de leefbaarheid van wijken en dorpen. Wat het CDA betreft moet de provincie ruimte geven aan maatschappelijke initiatieven die de leefbaarheid vergroten en deze waar mogelijk stimuleren. Ook financieel. Een voorbeeld is het mede mogelijk maken dat elke Brabander vanuit zijn woonplaats voldoende mobiel bereik heeft om alarmnummer 112 te kunnen bellen: een basisvoorziening. Uitgangspunt is dat de provincie moet doen waar de Brabander mee is geholpen. Dit moet voor elke Brabander merkbaar zijn in diens eigen buurt, dorp, stad en leefomgeving.

Ten tweede wil het CDA dat de provincie meer van de Brabanders zelf wordt. Meer dan nu het geval is. Wij willen dat meer mensen worden betrokken bij de Brabantse besluitvorming. Dat er geen besluiten worden genomen als er niet eerst heel goed overleg is geweest met betrokkenen. Dat alle belangen goed met elkaar worden afgewogen. Neem het landbouwbesluit. Neem besluitvorming omtrent de groei van Eindhoven Airport. Neem beslissingen over gemeentelijke herindelingen. En neem beslissingen over windmolenparken. Dergelijke besluiten moeten niet over de hoofden van de Brabanders heen worden genomen, maar met hen.

Ten derde neemt het CDA de besluiten niet alleen gericht op de dag van vandaag, maar met een scherpe blik op de toekomst. Wij gaan voor een Brabant dat we door kunnen geven, aan onze kinderen en aan onze kleinkinderen. Dat betekent dat we aan oplossingen gaan werken voor de grote vraagstukken: hoe we als Brabant een snellere overgang naar duurzame energie kunnen bereiken; hoe we als Brabant onze landbouw als belangrijke economische pijler kunnen behouden en tegelijkertijd beter kunnen inpassen in de leefomgeving; hoe we het woningtekort kunnen terugdringen.

Kortom, Brabanders kunnen bij het CDA rekenen op verbinding. Verbinding met hen, de Brabanders. Verbinding met de omgeving om hen heen. Verbinding met gemeenten. En verbinding met de toekomst. Vanuit dat uitgangspunt zetten wij ons in voor Brabant:

Voor een sterk Brabant:

De provincie voert de regie op en stimuleert een sterke, brede economie voor heel Brabant, passend bij de leefomgeving, met meer hulp aan het mkb en familiebedrijven.

De provincie helpt gemeenten bij de uitwerking van de Omgevingsvisie en pakt effectief én innovatief de verkeersknelpunten voor auto, fiets en het openbaar vervoer aan.

De provincie betreft Brabanders bij het bestuur en helpt kleinere gemeenten.

Voor een sociaal Brabant:

De provincie stimuleert in aanvulling op en samen met gemeenten de leefbaarheid en sociale cohesie.

De provincie pakt het woningtekort aan met stimulerende maatregelen en door ruimtelijk nieuwe ontwikkelingen te faciliteren.

De provincie investeert in een breed cultuuraanbod, in zowel professionele als amateurkunst, cultuureducatie en behoud van beeldbepalend erfgoed.

Voor een veilig Brabant

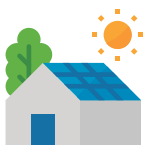

De provincie pakt doeltreffend en actief criminaliteit aan en schuwt innovatieve methoden niet.

De provincie voert actief beleid gericht op het voorkomen van verkeersslachtoffers.

Voor een duurzaam Brabant:

De provincie versnelt de overgang naar duurzame, schone energie op een voor iedereen betaalbare manier.

De provincie neemt regie, verbindt en ondersteunt de overgang naar duurzame landbouw samen met alle belanghebbenden.

Het CDA Brabant in vier woorden:

sterk, sociaal, veilig en

duurzaam. Het

CDA is verbindend en altijd in de buurt. De kandidaten van het CDA Brabant zullen het programma vertalen naar hun eigen regio.

Onze uitgangspunten

De provincie: Voor en van de mensen

Veel Brabanders weten niet wat er in het Provinciehuis gebeurt en welke besluiten de provincie neemt. En dat terwijl de provincie veel invloed heeft op de grote vraagstukken van deze tijd. Deze verkiezingen gaan meer dan ooit over wat de provincie zou moeten doen en wat juist niet. Volgens sommigen moet de provincie zich beperken tot de taken die de wet haar voorschrijft. Het CDA is het daar niet mee eens. De provincie moet doen waar de Brabanders mee zijn geholpen.

We moeten de provincie weer dichterbij de mensen brengen en van de Brabanders maken. Geen besluiten nemen over de hoofden van de Brabanders heen, maar met de Brabanders samen. We zetten de deuren wijd open en geven inwoners meer inspraak.

Wat het CDA wil:

- Maatschappelijke organisaties en Brabanders uitnodigen om actief mee te denken en mee te sturen.
- Het 'Right to Challenge' voor alle Brabanders: van vasthouden naar loslaten. Inwoners krijgen de mogelijkheid om publieke voorzieningen over te nemen van de provincie als ze dat beter of goedkoper kunnen uitvoeren. Bijv. op het vlak van lokaal openbaar vervoer of natuurbeheer.
- Een onafhankelijk provinciaal onderzoek naar deregulering om concreet werk te maken van het schrappen van onnodige regels. Ieder jaar gaan we voor een aantal beleidsterreinen de regels vereenvoudigen.
- Wij hechten grote waarde aan de 'scheiding der machten' en zullen te allen tijde de uitspraken van onze rechters respecteren.
- Het Huis van Brabant: het Provinciehuis moet een plek zijn voor iedereen, een clubhuis van en voor het Brabantse verenigingsleven. We willen dit Huis daarom openstellen voor Brabantse verenigingen en organisaties die bijvoorbeeld een vergader- of congreslocatie zoeken. Daarnaast hebben we als CDA in de afgelopen jaren duizenden Brabanders kennis laten maken met de provincie door rondleidingen door het Provinciehuis te organiseren. De provincie zou deze mogelijkheden voor een bezoek aan en rondleiding door het Provinciehuis, via politieke partijen of via de provincie zelf, verder moeten uitbreiden.
- Elke Brabantse scholier naar het Provinciehuis: we willen het mogelijk maken dat elke Brabantse scholier minimaal één keer in zijn schooltijd een bezoek brengt aan het Huis van Brabant en zo de provinciale politiek en overheid leert kennen.

Van tekentafel naar aan tafel!

Vanuit de hoogste bestuurs-toren bepalen wat goed is voor gemeenten: dat moet verleden tijd worden. Gedwongen herindelingen zijn een recept voor mislukking.

In de afgelopen jaren heeft de provincie bijvoorbeeld de gemeente Nuenen onder dwang willen laten fuseren met Eindhoven. Daar zijn wij op tegen. Wij vinden dat overheidstaken zo dicht mogelijk bij inwoners moeten worden georganiseerd. Alleen gemeentelijke herindelingen met instemming van de betrokken gemeenteraden kunnen op onze steun rekenen.

Een helpende hand voor gemeenten

Gemeenten zijn soms kwetsbaar, omdat zij nieuwe door het Rijk opgelegde regelgeving moeten uitvoeren. Waar dat past en gemeenten dat wensen, dient de provincie een helpende hand te bieden. Want besturen doe je samen. Elkaar helpen vanuit ieders eigen kracht.

Wat het CDA wil:

- Een flexibel Brabants ambtenarenteam: we zetten een team van ambtelijke experts op die gemeenten tijdelijk ondersteunen bij het uitvoeren van complexe taken, bijvoorbeeld bij taken die om een bijzondere expertise vragen, zoals de (uitvoering van) overgang naar duurzame energie.
- Ondersteuning bij samenwerkingsverbanden: we onderzoeken of de Zuidelijke Rekenkamer een rol kan spelen in het controleren van samenwerkingsverbanden, want gemeenteraden hebben hiervoor nu te weinig instrumenten.

Waterschappen zijn belangrijk

Voor veel mensen lijkt het werk van onze waterschappen een ‘ver-van-mijn-bed-show’. Schijn bedriegt: schoon (drink)water, droge voeten houden, maar ook het tegengaan van verdroging raakt direct inwoners en ondernemers. De waterschappen vervullen dan ook belangrijk werk, waarbij goed samenwerken met kennisinstituten, de agrarische sector, sportvisserij, terreinbeheerders en het bedrijfsleven heel belangrijk is. Bij die goede samenwerking hoort geen grootschalige fusie van waterschappen. Elk waterschap in Brabant heeft immers zijn eigen regio-specifieke kenmerken en uitdagingen. Overheden horen zo dicht mogelijk bij inwoners te worden georganiseerd.

Niet weggijken, maar aanpakken

De georganiseerde criminaliteit in Brabant is een groot probleem. Er is sprake van een drugsindustrie waarin enorme hoeveelheden drugs, geld en geweld omgaan. Gigantische (geld)winsten, intimidatie, bedreigingen en dumpingen van drugsafval zijn aan de orde van de dag. Deze ondermijnen de samenleving en het openbaar bestuur in onze provincie. Met name gemeenten en politie staan in de frontlinie. Het CDA wil dat de provincie mee ten strijde trekt. De provincie moet door het beschikbaar stellen van denkkraft en middelen een zwaardere rol nemen in de strijd tegen deze georganiseerde criminaliteit. Niet weggijken, maar aanpakken.

Wat het CDA wil:

- We willen meer recherche en wijkagenten naar Brabant. We blijven hiervoor pleiten in Den Haag.
- Drugscriminaliteit is een groot gevaar voor onze samenleving. We willen daarom de productie en het gebruik van drugs tegengaan.
- We willen het vermogen afpakken van de criminelen die drugs produceren, verhandelen, hun geld illegaal investeren en de overheid frustreren. Dit doen we door de Taskforce Brabant Zeeland en het Brabantse Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) te ondersteunen. Dat geld wordt ingezet ter compensatie van de kosten om drugsafval op te ruimen.
- Brabanders mogen niet opdraaien voor de opruimkosten van het drugsafval dat door criminelen toevallig op hun grond is gedumpt. Het CDA wil dat de overheid 100% van deze opruimkosten vergoedt.
- We zetten, naast menskracht, drones en camera's in voor toezicht en handhaving om drugsdumpingen te voorkomen.
- Het tegengaan van de verpaupering van het platteland. Het Brabantse buitengebied dreigt te verloederen als gevolg van drugsdumpingen, illegaal motorcrossen en criminele activiteiten in leegstaande agrarische gebouwen. Voor betere handhaving is uitbreiding van de regelgeving in ons buitengebied nodig. Bijvoorbeeld door zgn. 'flitshandhavers' die komen controleren zonder melding vooraf.
- We willen, samen met gemeenten, vakantieparken zonder toekomstperspectief helpen om de omschakeling te maken naar een andere bestemming.

Samen kom je verder

Veiligheidsproblemen houden niet op bij onze provinciegrenzen. Toch kan er nog veel worden verbeterd in de samenwerking met de collega's uit de grensstreken. Het CDA kijkt over grenzen heen. Drugshandel, terrorisme, internationale diefstal en woninginbraken moet Brabant samen met zijn buurlanden, Europese en internationale partners aanpakken. Die samenwerking willen we beter maken. Niet alleen met Den Haag en Brussel, maar zeker ook met België en aan Brabant grenzende provincies. We willen meer oefeningen (brandweer), meer informatie-uitwisseling (recherche) en meer acties (politie).

De Brabantse samenleving staat in de rest van Nederland bekend als gezellig en bourgondisch. Iconen als het carnaval en de bloemencorso's laten een bloeiend verenigingsleven zien. Een Brabant dat er samen de schouders onder zet, stad en dorp levendig maakt en problemen oplost. Voor het CDA is die Brabantse samenleving de kern van onze identiteit en het startpunt van elk politiek besluit.

Deze verkiezingen gaan meer dan ooit over wat de provincie zou moeten doen en wat juist niet. Volgens sommigen moet de provincie zich beperken tot de taken die de wet haar voorschrijft. Het CDA is het daar niet mee eens. Het belang van de Brabander moet voorop staan. De provincie moet doen waar de Brabander mee is geholpen. Met dat uitgangspunt zien we ook een grote provinciale rol in het leefbaar maken en houden van onze provincie.

Het leven van de Brabander vindt vooral plaats in de wijk of in het dorp waar men woont. Het zijn deze gemeenschappen waar verenigingen bloeien en kinderen opgroeien. We zien echter dat het 'wij-gevoel' afneemt. Dat staat haaks op de behoeften van vele mensen en het beroep dat maatschappelijk gedaan wordt om samen oplossingen te vinden. Het CDA wil daarom dat de provincie in samenwerking met gemeenten investeert in de kwaliteit (vitaliteit en sociale cohesie) van de leefomgeving.

Wat het CDA wil:

- Wij hechten aan de leefbaarheid in wijken en dorpen en steunen initiatieven die daaraan bijdragen. We willen dat elke wijk en dorp een minimumniveau aan voorzieningen heeft. Dat betekent een basisschool, openbaar vervoersverbinding, snelle internetverbinding, mobiel bereik, pinautomaat, brievenbus en buurthuis.
- We ondersteunen plekken en gebeurtenissen waar mensen met verschillende achtergronden elkaar ontmoeten. Denk hierbij aan verenigingen, buurthuizen en evenementen als carnaval en kermissen.
- We zetten een verenigingsbudget op: verenigingen kunnen budget aanvragen om projecten te starten die ten goede komen aan de wijk of aan het dorp.
- We ondersteunen initiatieven van vrijwilligers en coöperaties die zich inzetten voor hun medemensen en voor hun leefomgeving. Met zo min mogelijk voorwaarden en administratieve rompslomp.
- We ondersteunen coöperaties in de opstartfase als duidelijk is dat deze initiatieven duurzame oplossingen bieden. Denk aan zorg, klimaat, voedsel, kwaliteit van de leefomgeving en participatie op de arbeidsmarkt.
- We willen investeren in een stimuleringsfonds om lokale media te ondersteunen en te professionaliseren. We zien met argusogen dat steeds meer lokale kranten, radiostations en websites ten onder gaan door een gebrek aan vrijwilligers of professionaliteit, terwijl tegelijkertijd lokale media belangrijk zijn als ogen en oren van de democratie.

In 2040 is ruim 27,5% van de Brabanders 65 jaar of ouder. Deze ouderen hebben Brabant gemaakt tot wat het nu is. We zien ook dat de samenleving niet kan zonder de waardevolle inzet van ouderen, bijvoorbeeld als vrijwilliger bij verenigingen of als oppas voor (klein)kinderen. Het CDA wil dat de provincie speciaal beleid maakt voor deze groep Brabanders.

Wat het CDA wil:

- Om de inzet van de provincie op het gebied van ouderen te verstevigen willen wij een gedeputeerde met de aandachtsgebieden 'vergrijzing' en 'integraal ouderenbeleid'.
- Wordt op vaste basis samengewerkt met de verschillende ouderenbonden. Zij zijn een partner voor ons provinciaal ouderenbeleid. Daarnaast spelen zij ook een belangrijke rol in de uitvoering, bijvoorbeeld door belastinghulp te bieden of een training digitalisering.
- Blijven voorzieningen in wijken en dorpen behouden. Kilometers omlopen naar de enige overgebleven brievenbus is voor veel ouderen niet te doen.
- Blijft heel Brabant bereikbaar met het openbaar vervoer.
- Stimuleren we initiatieven in de wijken om eenzaamheid tegen te gaan.
- Laten we 50-plussers weer meedoen op de arbeidsmarkt. Zij zijn de ideale mentor en bieden enorme hoeveelheden aan kennis en ervaring.
- Stimuleert de provincie de Blijverslening voor senioren om zo bestaande huur- en koopwoningen levensloopbestendig te maken en staat de provincie positief tegenover het Pact van Ouderenzorg. We willen onderzoek doen naar andere vormen van wonen, bijvoorbeeld kleinschalige clusters van wonen en zorg, in combinatie met het herbestemmen van vastgoed.
- We ondersteunen de ontwikkeling van zorgcoöperaties en van zorggemeenschappen, waarbij verschillende zorgbehoevenden gezamenlijk wonen en zorg inkopen. Zo staan we woningsplitsing toe in de verordening ruimte en mantelzorgwoningen in het buitengebied.
- We herintroduceren de subsidie voor CPO's (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap), zodat er gemakkelijker op kleine schaal en gericht op o.a. senioren een bouwproject kan worden gestart.

Toekomst bieden aan onze jongeren

In 2040 is ong. 21% van de Brabanders jonger dan 19 jaar. Voor de toekomst van de provincie is het essentieel hen te behouden voor Brabant. Een gevarieerd, kwalitatief goed onderwijsaanbod, passende banen en betaalbare woningen en voldoende aanbod in voorzieningen, sport en cultuur is belangrijk voor jongeren die keuzes maken gericht op hun toekomst.

Wat het CDA wil:

- We maken het starters makkelijker op de woningmarkt, doordat de provincie financieel gaat participeren in startersleningen en de bouw van starterswoningen en studentenhuisvesting gaat aanjagen.
- We blijven investeren in een aantrekkelijk onderwijsaanbod verspreid over de provincie. In de afgelopen periode hebben wij ons daarom ingezet voor de Jheronimus Academy of Data Science (JADS) in Den Bosch.
- We stimuleren maatschappelijke organisaties in het inrichten van stageplaatsen voor jongeren. Hiermee geven we tevens invulling aan het landelijke programma 'Eén Tegen Eenzaamheid'. We willen dat scholieren tijdens hun schoolperiode een Brabants museum en het Provinciehuis bezoeken.
- We zetten ons ervoor in dat scholieren en studenten eenvoudig met het openbaar vervoer hun school kunnen bereiken.
- We maken ons zorgen over de gevolgen van het leenstelsel voor Brabantse studenten en voor de Brabantse economie, omdat we zien dat een deel van de jongeren niet of niet verder gaat studeren. Over hun situatie zullen wij in Den Haag aan de bel blijven trekken.
- We willen dat de Brabantse schoolpleinen vergroenen en pleiten voor voortzetting van de subsidieregeling 'Schoolpleinen van de toekomst'.

Tienduizenden Brabanders beoefenen een sport. Velen van hen zorgen er ook voor dat hun sportvereniging draaiende blijft door bijvoorbeeld bardiensten te draaien, mee te helpen met het onderhoud of kinderen van A naar B te brengen. Wij zijn trots op al die vrijwilligers. Het CDA wil dat niemand aan de zijlaan staat, omdat iedereen moet kunnen sporten. Het houdt je fit en gezond en zorgt voor sociale contacten. En we willen vrijwilligers in samenwerking met gemeenten optimaal ondersteunen.

Wat het CDA wil:

- Sportverenigingen ondersteunen via een Sportfonds, voor nieuwe duurzame ontwikkelingen en/of energie besparende maatregelen voor sportaccommodaties.
- Een Brabants Sportakkoord sluiten met sportclubs, het bedrijfsleven, gemeenten en maatschappelijke organisaties, gericht op het toegankelijk maken van sport voor alle Brabanders en de organisatie en financiering daarvan toekomstbestendig te maken. Dit in navolging van het nationale Sportakkoord.
- Blijven investeren in gehandicaptensport. Sport hoort toegankelijk te zijn voor iedereen.
- Dat de provincie zich inzet om topsportevenementen naar Brabant te halen. Brabant staat bekend om zijn topsport(ers) en kan dat imago benutten om sporten nog aantrekkelijker te maken.

Het CDA is trots op onze Brabantse identiteit. Brabant moet rijk blijven aan cultuur. Van carnaval en amateurkunst tot en met de professionele kunsten. Daar zien we een rol voor de provincie: zij hoort het cultuuraanbod sterk te maken én te houden. Dat vraagt soms ook om middelen, bijvoorbeeld om de bezuiniging op de Philharmonie Zuidnederland ongedaan te maken. Voor het CDA is cultuur een feest van iedereen. Brabant moet werk maken van het betrekken van jonge mensen en gewone Brabanders bij het cultuuraanbod in onze provincie.

Wat het CDA wil:

- Het geld dat voor cultuur bestemd is, moet ook zoveel mogelijk naar cultuur gaan en zo min mogelijk opgaan in kosten voor het uitvoeren van regels. Het CDA wil dat de nieuw opgerichte organisatie Kunstlocatie, dat voor de uitvoering van veel regels verantwoordelijk is, efficiënter gaat werken en haar organisatiekosten fors vermindert.
- Grote, bekende instellingen die vast deel uitmaken van de culturele infrastructuur moeten voor een langere periode subsidie krijgen toegekend. We laten ze niet elk jaar in onzekerheid. Ze moeten kunnen bouwen aan de toekomst.
- Een goede samenwerking met gemeenten en het Rijk, omdat we alleen zo een sterke culturele sector houden. We stemmen subsidies daarom met elkaar af. Vooral met de gemeenten kan deze afstemming nog veel beter dan nu het geval is.
- Investeren in zowel bestaande initiatieven als het aanjagen en helpen van cultureel talent. De bezuiniging op de Philharmonie Zuidnederland terugdraaien. De Philharmonie Zuidnederland is de drager van ons muzikale erfgoed en de vertaler en verteller van ons muzikaal verleden. Het orkest draagt bij aan de kennismaking van Brabantse kinderen met (klassieke) muziek en instrumenten.
- In 2019 vieren we 75 jaar vrijheid met een indrukwekkend programma in de provincie. Ook na 2019 wil het CDA de herinnering aan de bevrijding van de Duitse bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog vasthouden. Dit met steun voor projecten in de provincie en gemeenten. We betrekken hier de nieuwe generaties bij.
- We ondersteunen actief de verdere ontwikkeling van ons Noordbrabants Museum. Daarnaast hebben we specifieke aandacht voor lokale en regionale musea.
- Meer tijd, geld en energie steken in het ontwikkelen van een marketingstrategie voor de Brabantse Cultuur. Het cultureel aanbod in onze provincie is bij te veel mensen nog onbekend.
- Met grote Brabantse culturele instellingen en gemeenten organiseren dat alle Brabantse kinderen muziekonderwijs kunnen krijgen.
- Samen met de Brabantse gemeenten, bibliotheken, onderwijsinstellingen en de Stichting Lezen & Schrijven de laaggeletterdheid in onze provincie verkleinen.

Behoud ons erfgoed

Onze provincie is rijk aan erfgoed. Denk aan archeologische vondsten, kerken en kloosters, voormalige industriële gebouwen, oorlogsherinneringen en eeuwenoude kastelen en landgoederen. Het CDA vindt dat we daar zuinig op moeten zijn. Erfgoed laat zien waar wij vandaan komen, bepaalt mede onze Brabantse identiteit, heeft uitstraling op onze leefomgeving en aantrekkingskracht op toeristen. Zo is een leegstaande kerk meer dan een verzameling stenen. Het gaat vaak om een herkenningspunt in een dorp of wijk dat zorgt voor een gevoel van verbondenheid. Het CDA is trots op ons verleden, maar durft ook toekomstbestendig te veranderen. We zullen keuzes moeten maken, want we kunnen niet alles restaureren, bewaren en onderhouden. Dat vraagt om een creatief meedenkende provincie die keuzes maakt en mee helpt om beeldbepalende panden en iconen te behouden.

Wat het CDA wil:

- Een duidelijk, kansrijk en realistisch erfgoedbeleid met o.a. aandacht voor de verhalen die het erfgoed tot leven brengen en waarin de opgaven van deze tijd, zoals de overgang naar duurzame energie en de veranderingen van het Brabantse landschap, een plaats krijgen.
- Een gespecialiseerd beheer- en onderhoudsploeg instellen voor kenmerkende Brabantse monumenten.
- Investeren in het mogelijk maken van alternatieve invullingen van leegstaande, beeldbepalende en historisch belangrijke kerken en kloosters.
- De Zuiderwaterlinie en het Van Gogh Erfgoed laten opnemen op de Werelderfgoedlijst van UNESCO, waarbij we willen voorkomen dat deze status de betreffende regio's 'op slot' zet en er geen enkele ontwikkeling meer mogelijk is.

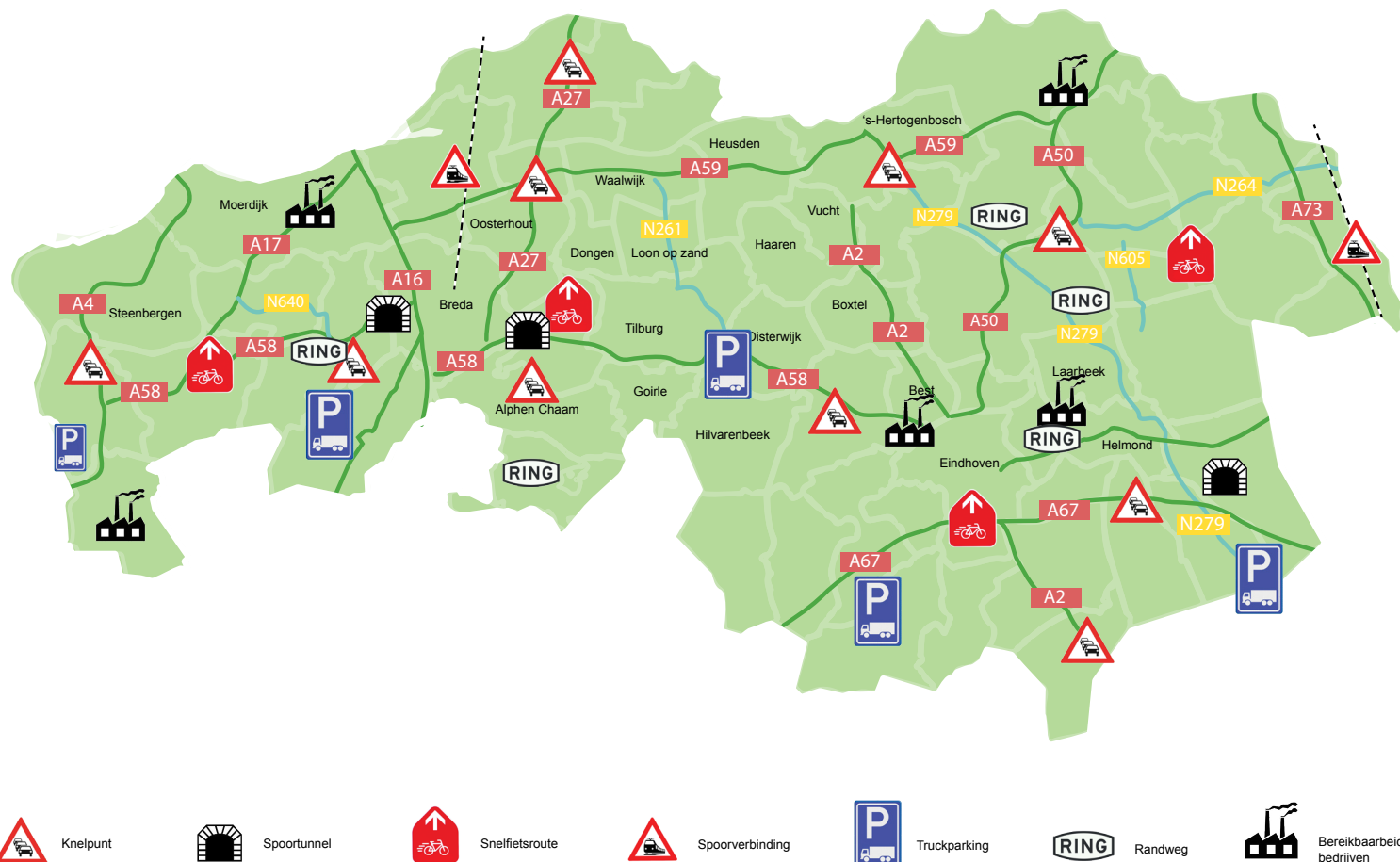
Veel Brabanders ergeren zich aan de files in onze provincie. De Brabantse wegen slibben dicht, het is helaas een dagelijks beeld. Stimulering en verbetering van het openbaar vervoer kunnen het wegennet ontlasten, maar dat is niet genoeg. Zelfs als we het openbaar vervoer voor iedereen toegankelijk, betaalbaar en overzichtelijk maken houden we nog files. Die lossen we voor een deel op door snelwegen te verbreden. Dat moet sneller gaan gebeuren. Meer asfalt is echter niet de enige oplossing als iedereen daar op hetzelfde moment gebruik van wil maken. We moeten op zoek naar innovatieve oplossingen die bijdragen aan een betere doorstroming op de weg.

Uitgangspunt van het CDA is dat iedereen aan het Brabantse verkeer moet kunnen deelnemen. We sluiten niemand uit. 'Inclusieve mobiliteit' heet dat met een moeilijk woord.

Wat het CDA wil:

- We werken aan een sluitend provinciaal wegennetwerk en pakken versneld de knelpunten op de provinciale N-wegen aan.
- We blijven lobbyen in Den Haag om overvolle A-snelwegen aan te pakken.
- We investeren in lokale en regionale verkeersprojecten (zie kader), in het bijzonder in ongelijkvloerse kruisingen, slimme stoplichten, komomleidingen om dorpen en meer spooronderdoorgangen.
- Openbaarvervoer moet overal beschikbaar zijn, dus ook in het buitengebied en in kleine (dorps) kernen. OV op maat en daarom genoeg bussen op drukke lijnen en flexibel van halte naar halte waar nodig.
- Inclusieve mobiliteit: iedereen moet mee kunnen in het reguliere openbaar vervoer. Dat betekent dat ons openbaar vervoer toegankelijk, betaalbaar en begrijpelijk moet zijn voor alle Brabanders die er gebruik van willen maken. Dat vraagt om aanpassingen, zoals een elektrische rolstoelplaat in elke (buurt)bus.
- Onderzoek naar welke ideeën uit de Brabantse Spoor Agenda 2030 opvolging kunnen krijgen.
- Veerdiensten horen bij het openbaar vervoer in Brabant. Onze ambitie is om de Brabantse verenvloot in de bestuursperiode 2019-2023 te gaan verduurzamen.
- We pleiten voor 'spoorboekvrij' reizen tussen de grote Brabantse steden en het verbeteren van de treinverbindingen van Breda en Eindhoven naar Antwerpen.
- De verbindingen richting Eindhoven Airport worden uitgebreid.
- We willen een sluitend netwerk van (snel)fietspaden.
- We zetten in op het optimaliseren van het provinciale en landelijke wandelnetwerk door oplossen en voorkomen van barrières en kwaliteitsverbetering van het bestaande routestelsel.

- We bevorderen lopen als onderdeel van mobiliteit door meer aandacht voor de voetganger bij de inrichting van de openbare ruimte.
- We hebben blijvende aandacht voor verkeersveiligheid. Bijna alle verkeersongevallen worden veroorzaakt door menselijk gedrag. We willen dat de provincie samenwerkt met het Rijk en met gemeenten om acties en campagnes te starten die het aantal verkeersslachtoffers verminderen.
- We willen dat Brabantse bedrijventerreinen goed bereikbaar zijn, ook per openbaar vervoer. Daar waar een reguliere busverbinding niet rendabel is, kunnen creatieve, maatwerk vervoersoplossingen, mede mogelijk gemaakt door de provincie, uitkomst bieden. Bijv. een 'bedrijvenbus' in de spits en op piekmomenten, met een gepensioneerd oud-werknemer als (vrijwillige) chauffeur.
- We willen, samen met het Rijk, gemeenten en bedrijfsleven, zorgen voor voldoende beveiligde parkeer- en verzorgingsplaatsen waar vrachtwagenchauffeurs kunnen stoppen en rusten. Zo voorkomen we gevaarlijke situaties lang Rijks- en provinciale wegen en in woonwijken.

Eindhoven Airport

In de aankomende jaren gaat beslist worden of Eindhoven Airport mag groeien. De provincie Noord-Brabant is medeaandeelhouder van Eindhoven Airport en heeft invloed op dit besluit. Het CDA is kritisch over groei. Geluidsoverlast, luchtvervuiling en verkeersdrukke hebben een negatieve invloed op de gezondheid van omwonenden, de leefbaarheid in de omliggende gemeenten en het klimaat. Groei van Eindhoven Airport is wat het CDA betreft alleen mogelijk bij schonere en stillere vliegtuigen en andere overlast verminderende maatregelen.

Brabant moet 'Booming' blijven

Brabant is een belangrijke pijler van de Nederlandse economie. Het CDA wil zich inzetten om Brabant 'Booming' te laten blijven: meedoen aan de top. Dat gaat niet vanzelf. Dat vraagt publiek ondernemerschap van de provincie. Buiten de gebaande paden en met meer tempo.

Voor het behoud en de groei van onze economie zien we een grote rol voor de provincie. Door in te zetten op een toekomstbestendige economie, om banen en welvaart voor toekomstige Brabanders veilig te stellen. Door ondernemers die het wat lastiger hebben daar waar mogelijk bijvoorbeeld met kennis en advies, te helpen en ze er niet alleen voor te laten staan. Door ondernemers daar waar het kan maximaal de ruimte te geven met zo min mogelijk overheidsbemoeienis. Door in te zetten op minder regels en door bureaucratische wachtlijsten tegen te gaan, zodat meer creativiteit en innovatie worden uitgelokt. Door Brabantse familiebedrijven, het mkb en beginnende bedrijven (startups) te koesteren en als provincie mee te denken met vraagstukken waar zij tegenaan lopen, zoals de vestiging, uitbreiding of verplaatsing van hun bedrijf. Door als provincie samen met partners de regie te nemen om ongewenste leegstand tegen te gaan en meer samenhang aan te brengen in het gemeentelijk bedrijventerreinenbeleid. En door extra stimulanskanalen te bieden, bijvoorbeeld op het gebied van acquisitie.

We willen ook de vrijetijdseconomie meer stimuleren. Niet alleen voor onze eigen inwoners, maar ook voor toeristen heeft Brabant op dit gebied veel te bieden.

Enkele uitgangspunten die het CDA hanteert:

- Niet alleen kijken naar de bedrijven aan de top, maar een beleid voor de brede Brabantse economie.
- Samenwerken staat centraal: tussen bestuurslagen, met het bedrijfsleven, met kennisinstellingen en met maatschappelijke partners.
- Een nadrukkelijke rol en verantwoordelijkheid voor ondernemers in de maatschappij.

Wat het CDA wil:

- Niet alleen kijken naar de bedrijven aan de top, maar een beleid voor de brede Brabantse economie.
- Een ondernemersloket bij de provincie, waar ondernemers terecht kunnen en waar meegedacht wordt met ruimtelijke vraagstukken. We zorgen er zo voor dat ondernemers niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. Documenten voor aanbestedingen en subsidieverlening worden tot een minimum beperkt om administratieve rompslomp te voorkomen. Vergunningsprocedures worden zoveel mogelijk verkort.
- Een aantrekkelijke provincie voor toeristen. We willen de komende jaren aan de hand van kleine én grote publiekstrekkers, zoals de Efteling, Beekse Bergen, het Van Gogh Erfgoed en het Brabantse Erfgoed, nog meer toeristen naar Brabant halen. Daarom verhogen we het marketingbudget van VisitBrabant.

- Een acquisitiebeleid gericht op het aantrekken van bedrijven die een relatief grote toegevoegde waarde opleveren voor het aantal Brabantse banen en die passen bij de gewenste duurzame Brabantse economie van de toekomst.
- Bedrijventerreinen: de provincie stimuleert de herinrichting van bestaande bedrijventerreinen en het ontwikkelen van nieuwe daar waar nodig. We zetten in op duurzame bedrijventerreinen om aan te kunnen sluiten bij de vestigingseisen van een nieuwe generatie bedrijven.
- We willen dat Brabantse bedrijventerreinen goed bereikbaar zijn per openbaar vervoer. Daar waar een reguliere busverbinding niet rendabel is, kunnen creatieve, maatwerk vervoersoplossingen, mede mogelijk gemaakt door de provincie, uitkomst bieden. Bijvoorbeeld een ‘bedrijvenbus’ in de spits en op piekmomenten, met een pensioneerde oud-werknemer als (vrijwillige) chauffeur.
- Het op elkaar afstemmen van gemeentelijke detailhandelsvisies en -plannen en deze richten op het tegengaan van overcapaciteit/leegstand in binnensteden.
- Het stimuleren van de aanleg van een 5G netwerk in de Brabantse steden en dorpen?.
- De Brexit gaat niet aan Brabant voorbij. Het CDA zet zich ervoor in dat schade voor het Brabantse bedrijfsleven zoveel mogelijk wordt beperkt door ondernemers, samen met de ondernemerskoepels, goed voor te bereiden en te begeleiden. Tegelijkertijd moet Brabant zich profileren als aantrekkelijke vestigingsplek voor buitenlandse bedrijven die ten gevolge van de Brexit een nieuwe locatie zoeken.

Innovatie als Brabantse kracht

- Veel bedrijven hebben een tekort aan technisch geschoolde vakmensen. We gaan samen met onderwijsinstellingen en bedrijven jongeren op vroege leeftijd in contact brengen met techniek en ervoor zorgen dat de ‘numerus fixus’ op technische opleidingen verdwijnt.
- De provincie biedt een warm welkom aan technisch geschoolde migranten.
- De provincie gaat het mkb actief ondersteunen bij het in Den Haag of in Brussel verwerven van innovatiefondsen.
- We stimuleren het ontstaan van innovatieve ‘fieldlabs’, praktijkomgevingen, door te helpen bij het vinden van passende locaties. We gaan specifiek op zoek naar extra experimenteerruimte voor verduurzaming van de automotive sector/auto-industrie.
- Ook binnen gemeenten valt er volop te innoveren, bijvoorbeeld op het terrein van stadslogistiek, de overgang naar duurzame energie en welzijn. De provincie gaat ‘city deals’ faciliteren tussen steden en kennisinstellingen.
- De provincie heeft een voorbeeldfunctie en zet innovatie voorop in haar eigen inkoopbeleid.

Goed zijn voor elkaar, daar hoort ook bij dat je omkijkt naar de wereld om je heen. Die van vandaag en die van later. Dat je daar zuinig op bent, zodat we de aarde verantwoord door kunnen geven aan volgende generaties. Gegeven de klimaatontwikkelingen zullen we anders moeten omgaan met natuur, energie en afval dan we tot dusver hebben gedaan. Dat vraagt om innovatie, maar ook om de bereidheid om ons gedrag aan te passen. Dat gaat niet zomaar en niet zonder wrijving. We moeten in onze ambitie realistisch blijven en altijd oog houden voor de gevolgen van wat we doen. Niet alleen de technische en economische aspecten, maar ook de acceptatie door onze inwoners en bedrijven en de financiële draagkracht binnen onze samenleving. Tegelijkertijd moeten nadrukkelijk ook de kansen van de nieuwe duurzaamheidseconomie worden gezocht, juist voor onze provincie met haar innovatiekracht. Het CDA gaat deze uitdaging ambitieus maar realistisch aan, samen met alle partners.

Wat het CDA wil:

- Het bij elkaar brengen van koplopergemeenten en -bedrijven, rolmodellen, en hun kracht benutten en belonen. Het aansporen van de 'volgers'.
- Krachtiger inzetten op het mobiliseren van partijen die snel een aanzienlijk verschil kunnen maken. Zoals het bedrijfsleven als grootste energieverbruiker, de woningcorporaties die behalve nieuwe woningen bouwen óók een groot bestand van bestaande woningen hebben, en de overheden zelf. Behalve grote invloed hebben deze partijen ook een voorbeeldfunctie naar onze inwoners.
- Een ambitieus en praktisch duurzaamheidsprogramma, dat samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners wordt geschreven.
- Dat 2020 het Brabants jaar wordt tegen de verspilling van voedsel, water, kleding etc. Dit moet de start worden van een meerjarig bewustwordingsprogramma.
- Het ondersteunen van het isoleren en verduurzamen van de huidige Brabantse woningvoorraad door duurzaamheidsleningen en gasloos bouwen. Ook maken we samen met gemeenten, scholen, ziekenhuizen en maatschappelijke instellingen werk van de verduurzaming van alle publieke en semipublieke gebouwen in Brabant.
- Het stimuleren van de zoektocht naar alternatieve oplossingen voor het duurzaamheidsvraagstuk tezamen met de benodigde infrastructuur, zoals zonne- en windenergie, opslag van energie, gasloos, geothermie, aardwarmte, biobrandstof, thorium, waterstof en elektrisch rijden. Het CDA kiest voor een duurzame energieopwekker die het beste past bij de lokale leefomgeving. De 'zonne-ladder' (een ranking van locaties die het meest geschikt zijn voor zonne-energie) en een evenwichtige verdeling van lusten en lasten zijn voor ons belangrijke randvoorwaarden voor medewerking.
- Doorgaan met maatregelen zoals de subsidieregeling 'Asbest eraf, zonnepanelen erop'.
- Met kennispartners starten we een programma voor het hergebruiken van zonnepanelen.
- We ondersteunen onderzoeken naar goede manieren van opslag van duurzaam opgewekte energie en slimme koppeling van energiestromen.

- Een dekkende laadinfrastructuur voor elektrisch rijden.
- De stadslogistiek, dat wil zeggen de pakketjesbezorging en bevoorrading in stadscentra, vergroenen.
- De agrarische sector heeft een belangrijke rol bij de nieuwe energie, zowel in het besparen van energie, zoals in de tuinbouw gebeurt, als in de opwekking van nieuwe energie. Dit ondersteunen we.
- Inzetten op voldoende technisch geschoold personeel. De gehele duurzaamheidsslag staat of valt immers met het beschikbaar zijn van personeel dat isolatiewerk uitvoert en duurzame installaties plaatst.
- Het oprichten van een expertisecentrum met een groep 'duurzaamheidsregisseurs' om gemeenten en regio's te ondersteunen. Hierbij zoeken we aansluiting bij landelijke expertisecentra.
- Een jaarlijkse verkiezing van de meest stoere, Brabantse boer van het jaar. Dit is een boer die voorop loopt in duurzaamheid en innovatie.
- Wij zijn tegen vormen van energiewinning die de bodem en haar bewoners in gevaar kunnen brengen, zoals boringen naar (schalie)gas.

Trots op onze boeren

Zonder boeren, producenten van ons voedsel, zijn we nergens. De agrarische sector is voor Brabant van groot belang. Net als gezondheid en een gezond leefklimaat. Voor het CDA is kringlooplandbouw het uitgangspunt voor de toekomst van de land- en tuinbouw. Dat betekent dat we de stoffen die we uit de bodem halen ook weer aan de bodem teruggeven. Landbouw gebaseerd op faire producten die fair worden geproduceerd en tegen een faire prijs aangeboden. Waarbij een goede verbinding met de omgeving essentieel is. Zo kunnen we onze boeren laten boeren. En kunnen deze ondernemers, samen met de andere bedrijven die met de land- en tuinbouw te maken hebben, een eerlijke boterham verdienen. Kansen voor nieuwe ondernemers in de landbouw moeten er blijven. Altijd afgewogen tegen de algemene belangen en die van de leefomgeving. Bij een warme sanering hoort ook rekening houden met de sociale gevolgen.

In de landbouw is de afgelopen jaren veel gebeurd. Partijen staan met de ruggen tegen elkaar, wat niet helpt richting de toekomst. Het CDA wil dat de provincie Noord-Brabant trots is op haar agrarische sector. Een provincie die oog heeft voor wat er speelt en leeft, die beseft dat betrouwbaarheid van overheidshandelen een must is en die bereid is het noodzakelijke veranderingsproces te faciliteren. Met de kringlooplandbouw als uitgangspunt. Dat vraagt een omslag in denken, doen en uitdragen van onze Brabantse aanpak.

Brabant moet een krachtige inbreng hebben in het centrale landbouwakkoord dat de kringlooplandbouw gaat invullen. Gevoed door een goede dialoog met alle Brabantse belanghebbenden. Regelgeving en doel moeten logisch in elkaars verlengde liggen. Er moet samenhang komen in de regelgeving op basis van een consistente visie. Volksgezondheid is een leidend wetenschappelijk onderbouwd thema. Ruimtelijke ordening dient een doel en is geen doel op zichzelf. De provincie moet regio's en gemeenten helpen en hen niet opzadelen met onmogelijke opdrachten.

- Het landbouwbesluit van 7 juli 2017 (het vervroegen van de verlaging van de ammoniakuitstoot van 2028 naar 2022) bezien we opnieuw. Daarbij specifieke aandacht voor onrealistische deadlines (zoals nieuwe stallen die nog niet ontwikkeld en goedgekeurd zijn) of ongewenste effecten van het huidige landbouwbesluit. Om dit te duiden is nader onderzoek nodig. Een provincie die oog heeft voor wat er speelt en leeft, die beseft dat betrouwbaarheid van overheidshandelen een must is en die bereid is het proces te faciliteren.
- Een overgang (transitie) naar kringlooplandbouw met een helder einddoel en tussentijdse meetbare doelstellingen. Een transitie waarin de belangen van alle belanghebbenden serieus worden genomen en waarin er draagvlak is bij iedereen.
- We moeten zorgen voor eerlijke producten, die op een eerlijke manier worden geproduceerd en tegen een eerlijke prijs worden aangeboden en gekocht. Een eerlijke prijs voor voedsel is de basis voor nieuwe ontwikkelingen, we blijven actief in overleg met de retailsector hierover en stimuleren streekproducten.
- Mestverwerking is relevant voor de sector en biedt kansen. Wij zien mest als een waardevolle grondstof. Mestverwerking is een omstreden onderwerp geworden en de aanpak stagneert. Wij vinden dat mest moet kunnen worden verwerkt op logische, bij voorkeur regionale, locaties waar voldoende acceptatie is in de directe omgeving. Dat kan een industrieterrein zijn, maar ook een locatie in het buitengebied.
- Op de stalteringsregeling (het alleen mogen bouwen van nieuwe stallen als oude stallen worden gesloopt) maken we uitzonderingen, wanneer blijkt dat daardoor de maatschappelijke gewenste ontwikkelingen worden tegengehouden.
Het CDA gaat uit van de maat van het familiebedrijf en is trots op de vele familiebedrijven in onze provincie.
- Veel agrarische bedrijven hebben geen bedrijfsopvolger. We koppelen familiebedrijven zonder bedrijfsopvolger aan ondernemers die graag boer willen worden maar toevallig geen ouders hebben die uit de landbouw komen.
- We zetten in op experimenten met het realtime meten van schadelijke uitstoot bij de intensieve veehouderij om in beeld te krijgen wat er feitelijk gebeurt in de leefomgeving.
- Innovaties in de landbouw zijn essentieel voor de toekomst en de leefbaarheid van Brabant. In het economisch programma gaan we vanuit de zogenaamde. 'Essent-gelden' (geld dat de provincie kreeg en belegde na de verkoop van energiebedrijf Essent in 2009) inzetten op innovaties in de landbouw en voedselvoorziening.
- We blijven maximaal inzetten op het benutten van Europese gelden, zoals het Plattelands Ontwikkelings (subsidie) Programma (pop3).
- We stimuleren natuurinclusieve landbouw (groenblauwe diensten) en beheermaatregelen voor biodiversiteit, waarvan het effect bewezen is.
- We willen een actieve houding van de provincie bij het faciliteren van nieuwe concepten en verdienmodellen, zoals nieuwe teelt, het versterken van agrarisch natuurbeheer, pixel-landbouw en 'energy-farming'.

- We zijn tegen de aanleg van zonneweides op vruchtbare landbouwgrond.
- We onderzoeken samen met de sector hoe andere toekomstige verdienmodellen en nevenfuncties, bijvoorbeeld agrarische kinderopvang en publieksvoorlichting, kunnen worden versterkt. Dit mede met het doel om boer en burger dichter bij elkaar te brengen.

Trots op onze boeren

Een mooi landschap en een mooie natuur zijn belangrijk voor de Brabanders en de aantrekkingskracht van onze provincie. Soms vergeten we dat deze niet vanzelf tot stand komen, maar het resultaat zijn van bewaren, beheren en vernieuwen. Bewaren door kwetsbaar landschap en unieke natuur te beschermen, beheren door ons landschap aan te passen aan nieuwe wensen met behoud van de kernwaarden, en vernieuwen door ook nieuwe natuur te ontwikkelen die bestaande natuur versterkt.

Wat het CDA wil:

- Natuurbeleving, met name door kinderen, is minder vanzelfsprekend geworden. We zetten een actieprogramma op om het belang en het ontdekken van de natuur te stimuleren.
- We zien meerwaarde in een 'inclusieve samenleving', waarin iedereen moeten kunnen genieten van onze Brabantse natuur. Daarom willen we fiets- en wandelroutes snel geschikt maken voor rolstoelen en scootmobielen. Kinderen moeten spelenderwijs kennis kunnen maken met de Brabantse natuur.
- We voltooien de verbinding van natuurgebieden tot één aaneengesloten Brabants natuurnetwerk. Groene verbindingen zijn goed voor planten en dieren en aantrekkelijk voor de mens.
- We willen het Brabantse natuurnetwerk op een pragmatische en soberdere manier realiseren dan dat nu gebeurt. Dit kan door het natuurherstel geleidelijker te realiseren en meer in samenwerking met de agrarische sector en met terreinbeheerders.
- We gaan zorgvuldig om met de beschikbare ruimte: hergebruik van bebouwde ruimte gaat vóór gebruik van onbebouwde ruimte. Aanleg van nieuwe (snel)wegen of spoorverbindingen door natuur- of landbouwgebied alleen wanneer verhoging van de capaciteit en verbreding geen oplossing bieden. Bestaande capaciteit in bestemmingsplannen komt vóór nieuw aan te maken capaciteit.
- We ondersteunen de ontwikkelingen van het Van Gogh National Park en NLDelta.
- We versterken liever bestaande natuur dan dat we nieuwe natuur aanleggen. Als we nieuwe natuur aanleggen, dan doen we dat niet via onteigening maar in goed overleg.
- We onderzoeken de mogelijkheden om hoogspanningsleidingen ondergronds aan te brengen.

De provincie heeft een rol bij de ruimtelijke ordening: hoe en volgens welke regels richten we Brabant in. We moeten daarbij kijken naar duurzaam ruimtegebruik en kritisch omgaan met ontwikkelingen die zowel boven- als ondergronds veel ruimte vragen. Het CDA ziet Brabant als één groene regio: steden en dorpen dooraderd met robuuste groene gebieden. In onze visie worden stad en platteland nadrukkelijk met elkaar verbonden, omdat ze elkaar hard nodig hebben. Stad en platteland moeten daarom vanuit één samenhangende Omgevingsvisie worden ontwikkeld. Daarvoor moet de provincie samenwerken met het Rijk, maar het zijn in eerste instantie de gemeenten die aan zet zijn. Het CDA wil daarom dat ook hier 'samen' het sleutelwoord is.

Wat het CDA wil:

- Ruimte bieden voor herbestemming en nevenactiviteiten, naast de functie wonen, om zo de leefbaarheid van het platteland op niveau te houden.
- Een stimuleringsregeling en de mogelijkheid tot maatwerk oplossingen om stallen, maar ook andere panden, te verbouwen, zodat ze een nieuwe bestemming kunnen krijgen. Als een nieuwe bestemming niet mogelijk is, dan is stimulering van slopen we om verloedering te voorkomen van belang.
- Er blijft ruimte voor lokaal gebonden bedrijven. Zij zijn noodzakelijk voor de groei en vitaliteit van dorpen en steden. De ontwikkeling van nieuwe terreinen wordt in samenhang met de bredere regio beoordeeld, waarbij het gebruik en hergebruik van bestaande terreinen vóór uitbreiden gaat.
- Vooruitlopend op de omgevingsvisie heeft de provincie een positieve grondhouding ten aanzien van ontwikkelingen in het vrijgekomen agrarische bebouwing beleid.
- Er is aandacht voor de (jonge) agrarische ondernemer die als boer zijn bedrijf wil ontwikkelen, om hem de kans te geven te verduurzamen.

Betaalbare en geschikte woningen voor iedereen

Op de woningmarkt gebeurt veel, ook in onze provincie. Een eigen plek om te wonen komt voor steeds meer inwoners verder weg te liggen. De starter op de woningmarkt heeft het nakijken. Senioren die toe zijn aan een volgende stap in hun wooncarrière zitten vast aan hun huidige woning. Dit kan zo niet langer. We moeten inzetten op meer woningen, die geschikt en betaalbaar zijn.

Wat het CDA wil:

- Dat gemeenten meer harde plancapaciteit kunnen ontwikkelen dan theoretisch noodzakelijk is. Uit de praktijk weten we dat uiteindelijk niet alle capaciteit ontwikkeld gaat worden. Hier moet wel een goede woonvisie aan ten grondslag liggen. Ruimte moet worden verdiend.
- Dat de provincie actief initiatieven stimuleert waarbij levensloopbestendig wordt gebouwd. Dit kan met nieuwbouw, maar ook met transformatie van bestaande bebouwing. Een stimuleringsregeling wordt hiervoor ingesteld.
- Groeiende eenzaamheid onder ouderen tegengaan via woonconcepten. Uitgangspunt is ervoor zorgen dat ouderen zo lang mogelijk de regie kunnen voeren op de wijze van wonen die bij hun behoefte past.
- Dat de provincie gaat deelnemen aan een provinciale starterslening faciliteit, waarbij 75% wordt bekostigd door de gemeenten en 25% door de provincie. We maken het daarmee voor starters makkelijker op de woningmarkt.
- Flexwoningen (bijvoorbeeld tijdelijke woningen in leegstaande kantoorpanden of flexibele tiny houses) voor mensen die met spoed tijdelijke huisvesting zoeken. Wij denken hierbij o.a. aan studenten en mensen met een verbroken relatie.

Fatsoenlijke huisvesting van arbeidsmigranten

In Brabant wonen en werken veel arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa. Deze werknemers houden een deel van de Brabantse economie draaiende, omdat er sectoren zijn waar nauwelijks personeel te vinden is. Bijvoorbeeld in de agrarische en logistieke sector.

De komst van arbeidsmigranten naar onze provincie levert op bepaalde plekken in Brabant problemen op t.a.v. huisvesting, arbeidsomstandigheden, leefbaarheid in dorpen en participatie. In veel dorpen en wijken is een woningtekort. In dat licht hebben veel Brabanders zorgen over het gebruik van woningen voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Tegelijkertijd zien we schrijnende situaties rondom arbeidsmigranten voor wie in onze provincie geen fatsoenlijk dak boven het hoofd is geregeld.

Voor deze problemen moeten we niet wegstappen. Samen met de Brabantse gemeenten moet de provincie aan de slag om het arbeidsmigrantenvraagstuk op te lossen. Hierbij maken we onderscheid tussen mensen die kort, middellang of lang in Brabant verblijven. Wanneer zich in Brabant een bedrijf vestigt waar veel arbeidsmigranten in dienst zijn, moet de huisvesting vooraf goed geregeld zijn.

Voor het CDA is de begroting van de provincie als de portemonnee van een huishouden. Daar ga je degelijk mee om. Als er een euro binnenkomt, kan er niet meer dan een euro worden uitgegeven. Degelijk financieel beleid houdt in dat een begroting sluitend moet zijn en dat er dekking is voor ieder voorstel dat leidt tot uitgaven. We moeten zeker weten dat we kunnen betalen wat we willen en dat we weten waarvan dit wordt betaald.

Aan de inkomstenkant van de provincie staan de jaarlijkse rente-inkomsten uit de Essent-gelden (geld dat de provincie kreeg en belegde na de verkoop van energiebedrijf Essent in 2009) onder druk als gevolg van lagere rendementen. Uitkeringen die de provincie van het Rijk ontvangt verschillen van jaar tot jaar en bieden geen garanties meer voor de toekomst.

Deze twee ontwikkelingen aan de inkomstenkant dwingen de provincie tot het maken van keuzes: waar geeft de provincie straks nog wel geld aan uit en waaraan minder of niet. Voor het CDA staat één ding als een paal boven water: de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting, de derde inkomstenbron van de provincie, wil het CDA niet verhogen of indexeren, omdat we de lasten voor de Brabanders niet verder willen verzwaren.

Wat de uitgaven van de provincie betreft let het CDA scherp op waar de provincie geld aan uitgeeft én of dat geld op de juiste wijze wordt besteed. De overheid is immers geen geldloket of pinautomaat, waarbij het principe 'u vraagt wij draaien' is. En geeft de provincie geld uit, dan moet dat volgens het CDA een zinvolle investering zijn waar de Brabanders écht iets aan hebben.

Wat het CDA wil:

- Dat nieuwe beleidskeuzes worden afgewogen tegen bestaand beleid (nieuw vóór oud).
- Waar keuzes noodzakelijk zijn gaan investeringen voor de toekomst boven uitgaven met een consumptief karakter.
- Regiodeals die verbonden zijn aan provinciale opgaven. Steden of regio's kunnen komen met een financieringsvraag, waarbij aan bijvoorbeeld duurzaamheid wordt gewerkt met budget van de provincie.
- Lage organisatie- en administratiekosten, waardoor middelen zo veel mogelijk ten goede komen aan het eindresultaat en doel.
- Dat de schaarse middelen die we inzetten financieel of maatschappelijk 'revolverend' zijn (ofwel zichzelf terugbetalen).
- Dat we onze Brabantse euro's zoveel mogelijk versterken met specifieke middelen uit Europa, Den Haag of het bedrijfsleven.

In dit verkiezingsprogramma doen we verschillende voorstellen die geld kosten. Hoewel voor sommige voorstellen niet altijd is in te schatten hoeveel ze exact kosten, is het uitgangspunt dat hiervoor altijd 100% dekking is. Niet alleen voor nu, maar ook voor onze (klein)kinderen later.

Een programma kan nog zo aansprekend zijn, uiteindelijk zijn het de mensen die het moeten uitvoeren. De CDA-kandidaten op de lijst voor de Provinciale Statenverkiezingen zijn degenen die vanuit de Statenfractie zich gaan inspannen om de doelstellingen die in dit programma staan te realiseren. Dat kunnen zij niet alleen. Zij zullen dat samen doen met alle Brabantse CDA'ers die zich inzetten in het parlement, de provincie, de gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties, verenigingen etc. Zij zetten zich in voor een sterk, sociaal, veilig, duurzaam en verbindend Brabant. Een Brabant waar het goed is om in te leven. Een Brabant waar iedere mens telt en wordt herkend en erkend. Een Brabant ook dat klaar is voor de uitdagingen van de 21e eeuw waarbij we de normen en waarden die borg staan voor de zaken die er echt toe doen in het leven tot uitgangspunt nemen.

Dit programma kon alleen tot stand komen dankzij de input van vele maatschappelijke organisaties, verenigingen, instellingen, clubs en Brabantse burgers. Deze zijn we veel dank verschuldigd. Daarnaast hebben de leden van de Programmacommissie veel waardevolle bijdragen geleverd aan dit programma. Dit zijn Linda van Beek, Marcel Deryckere, Rob Fastenau, Ankie de Hoon, Erik Ronnes, Johan van der Schoot en Jochem Spoorendonk. Ook de huidige en toekomstige CDA-Statenfractie onder leiding van Marianne van der Sloot en het CDA-Bestuur onder leiding van Inge van Dijk hebben de nodige input geleverd. Remco van Dooren en Harrie Timmermans hebben zich verdienstelijk gemaakt door de programmapunten in begrijpelijk en toegankelijk Nederlands op te schrijven. Ernst van Welij danken wij van harte voor de grondige eindredactie. Angelique Wulms bood bij dit alles zeer waardevolle ondersteuning. Tal van CDA'ers hebben nadere input geleverd. Dankzij jullie was het een enerverend maar tegelijkertijd ook zeer inspirerend proces. Allen, veel dank daarvoor!!

Peter Essers,

voorzitter Programmacommissie CDA Provinciale Statenverkiezingen 2019-2023